

Pénzügyi intézményrendszer Magyarországon 2019

DOI 10.35511/978-963-334-336-4

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

Sopron, 2019

Szerkesztők:

Kovács Tamás, Szóka Károly, Varga József

Szakmai lektor:

Parragh Bianka

Szerzők:

Baranyi Aranka
Bartók János
Fóriánné Horváth Margit
Für István
Gál Veronika Alexandra
Gulyás Éva
Hegedűs Mihály
Kómár András
Kovács Róbert
Kovács Tamás

Moizs Attila
Parádi-Dolgos Anett
Pataki László
Sipiczki Zoltán
Szarka Gábor
Szóka Károly
Tatay Tibor
Tóth Gergely
Varga József
Végh Richárd

Nyelvi lektor: Tompáné Székely Zsófia

Technikai szerkesztő: Horváthné Józsa Ágnes

A könyv a Soproni Egyetem és a Magyar Nemzeti Bank közötti együttműködés keretében, a Magyar Nemzeti Bank támogatásával készült.

Kiadja: Soproni Egyetem Kiadó

9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky u. 4.

Felelős kiadó: Dr. Alpár Tibor László kutatási és külügyi rektorhelyettes

© Soproni Egyetem Kiadó

Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.

Felelős vezető: Simon László vezérigazgató

ISBN 978-963-334-335-7 (nyomtatott)

ISBN 978-963-334-336-4 (elektronikus)

DOI 10.35511/978-963-334-336-4

Minden jog fenntartva.

Tartalomjegyzék

Előszó	11
I. rész A hazai bankrendszer működése	13
1. Új irány a monetáris politikában Magyarországon – A modern jegybanki eszközök és intézkedések gyakorlatorientált rendszerezése (Tóth Gergely)	15
1.1. Bevezetés	15
1.2. A monetáris politika fogalma, működése, szerepe	15
1.2.1. Monetáris politika fogalma	15
1.2.2. A monetáris intézkedések hatásmechanizmusa	16
1.2.3. A jegybanki eszköztár	25
1.2.4. A Magyar Nemzeti Bank	36
1.3. Irodalomjegyzék	66
2. A belföldi fizetési forgalom (Varga József)	69
2.1. A belföldi fizetési forgalom kerete	69
2.1.1. A belföldi fizetési forgalom meghatározása	69
2.1.2. A fizetési számla típusai	70
2.1.3. A pénzforgalmi jelzőszám	71
2.1.4. Fizetési szokások Magyarországon	72
2.2. Fizetési formák	75
2.2.1. Az átutalás	75
2.2.2. Beszedési megbízás	77
2.2.3. Okmányos meghitelezés (akkreditív)	80
2.2.4. Bankkártya	81
2.2.5. Fizetési számlához kötődő készpénzfizetési és fizetési számla nélküli fizetési mód	85
2.2.6. A csekk	87
2.3. Irodalomjegyzék	88
3. Bankok működése a Hitelintézeti törvény alapján (Kovács Róbert)	91
3.1. Helyzetkép a magyar hitelintézeti szektor intézményi összetételéről	91
3.2. A magyar hitelintézeti szektor szabályozási háttere	92
3.3. A pénzügyi szolgáltatás és kiegészítő pénzügyi szolgáltatás	94
3.4. A pénzügyi intézmények: a hitelintézet és szervezeti formái, valamint a pénzügyi vállalkozás	99
3.5. A hitelintézetek alapításának és működésének, illetve egyes tevékenységeinek engedélyezése	101
3.6. A kiadott engedély felügyeleti visszavonása	104
3.7. A szolgáltatás nyújtásának szabadsága: másik EGT-államban történő fióktelep létesítés szabályai	105
3.8. Irodalomjegyzék	106

4. A banki működés kockázatai (<i>Sipiczki Zoltán</i>)	109
4.1. Pénzügyi kockázatok	110
4.1.1. Hitelkockázat	110
4.1.2. Kamatlábkkockázat	116
4.1.3. Likviditási kockázat	117
4.1.4. Mérlegen kívüli kockázat	119
4.1.5. Befektetési kockázat	119
4.1.6. Valutakockázat	120
4.1.7. Nyereség és jövedelemszerkezet romlása	120
4.1.8. Tőkemegfelelés elégségessége	121
4.2. Működési kockázatok	122
4.2.1. Belső csalás	122
4.2.2. Külső csalás	122
4.2.3. Foglalkoztatási gyakorlat és a munkahelyi biztonság	123
4.2.4. Ügyfelek, termékek és üzleti szolgáltatások	123
4.2.5. Eszközök fizikai károsodása	123
4.2.6. Üzleti zavarok és rendszerhibák (technológiai kockázatok)	124
4.2.7. Végrehajtás és folyamatmenedzsment	124
4.3. Szabályozási és környezeti kockázatok	124
4.3.1. Ország- és politikai kockázatok	124
4.3.2. Makrogazdasági politika	125
4.3.3. Pénzügyi infrastruktúra	125
4.3.4. Szabályozási kockázat	126
4.3.5. Pénzügyi vagy banki válság	127
4.4. Kockázatok kezelése a treasury menedzsmenttel	127
4.5. Irodalomjegyzék	128
5. Jelzálog-hitelintézetek (<i>Fóriánné Horváth Margit</i>)	131
5.1. Jelzálog-hitelintézet, zálogjog, önálló zálogjog, jelzálogjog fogalma. Jelzálog-hitelintézet elhelyezése a pénzügyi intézmények között	131
5.2. A jelzálog-hitelezés jogszabályi háttere	133
5.3. A jelzálog-hitelintézet működése	145
5.4. A magyar intézményi szabályozás hasonlítása más modellekhez	146
5.5. A magyar jelzáloghitelezés története a kezdetektől a hatályos törvény megjelenéséig	150
5.6. A magyar jelzálog-hitelezés intézményei	153
5.7. Irodalomjegyzék	159
6. Lakástakarékpénztárak (<i>Szóka Károly</i>)	161
6.1. A lakástakarékpénztárak és kialakulásuk	161
6.2. A magyarországi lakáspiac	161
6.3. A lakástakarékpénztárak kialakulása	166
6.4. A lakástakarékpénztárak magyarországi kialakulása	170
6.5. A lakástakarékpénztárak tevékenysége	172

6.6.	A lakástakarékpénztárak működése	177
6.7.	Az állami támogatás megszüntetése	182
6.8.	Irodalomjegyzék	183
7.	A szövetkezeti hitelintézetek Magyarországon (Moizs Attila).	187
7.1.	A szövetkezeti hitelintézet, a hitelintézetek sajátos megjelenési formája	187
7.2.	Szövetkezeti hitelintézetek Magyarországon	191
7.3.	A szövetkezeti hitelintézetek átalakításának aktuális állapotáról	199
7.4.	A szövetkezeti hitelintézetek jövője a magyar pénzügyi piacon	203
7.5.	Összefoglalás	208
7.6.	Irodalomjegyzék	209
8.	Egyéb banki műveletek és szereplők (Baranyi Aranka).	213
8.1.	Pénzügyi vállalkozások	213
8.2.	A lízing fogalma, története, típusai	215
8.2.1.	A lízing története	215
8.2.2.	A lízing fogalmának meghatározása a hazai jogszabályi környezetben	216
8.2.3.	A pénzügyi lízingszerződés	218
8.2.4.	Lízing fajtái	221
8.2.5.	A lízing tárgya	225
8.2.6.	A lízing ára	227
8.2.7.	A lízing és a hitel, mint eszközfinanszírozás jellemzői	229
8.3.	Faktorálás	231
8.3.1.	A faktorálás fogalma, jogi szabályozása	231
8.3.2.	Milyen jellemzői vannak a faktorálásnak?	232
8.3.3.	A faktoring fajtái	233
8.3.4.	Faktorpiaci kitekintő	236
8.4.	Irodalomjegyzék	238
9.	A bankszektor számviteli sajátosságai (Gulyás Éva)	241
9.1.	Bevezetés	241
9.2.	A hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások beszámolójára és könyvvezetésére vonatkozó számviteli előírások	242
9.3.	A hazai számviteli szabályozás	244
9.4.	Az IFRS-ek szerinti szabályozás	250
9.4.1.	A mérleg – pénzügyi helyzet kimutatás – felépítése	251
9.4.2.	Mérlegen kívüli tételek	252
9.4.3.	Átfogó jövedelem-kimutatás	253
9.4.4.	CF és Saját tőke-változás (SOCIE) kimutatás	254
9.5.	Pénzügyi instrumentumok	255
9.5.1.	A pénzügyi instrumentumok fogalma	255
9.5.2.	A valós érték	261
9.5.3.	A pénzügyi instrumentumok besorolására vonatkozó előírások	263

9.5.4.	Fedezeti ügyletek	265
9.5.5.	Magyar sajátosságok következményei	266
9.5.6.	Közzétételi kötelezettségek	268
9.6.	Függelékek	270
9.6.1.	Azonos jelentéssel használt kifejezések és rövidítések	270
9.6.2.	A számviteli kormányrendelet szerinti mérlegséma	271
9.6.3.	A számviteli kormányrendelet szerinti eredménykimutatás felépítése	272
9.6.4.	Egy lehetséges IFRS szerinti bankmérleg	273
9.6.5.	Az Átfogó jövedelemkimutatás egy lehetséges felépítése	274
9.7.	Irodalomjegyzék	275
II. rész A tőkepiac működése		279
10. A tőkepiac és a tőzsde (Végh Richárd, Szarka Gábor)		281
10.1.	A tőkepiac szerepe a gazdaságban	281
10.1.1.	Finanszírozás	284
10.1.2.	Kereskedés és árképzés	288
10.1.3.	Kockázatkezelés	289
10.2.	A tőzsde régen és ma – A tőzsde fejlődése napjainkig	293
10.3.	A Budapesti Értéktőzsde működési környezete és sajátosságai 2019 elején	295
10.4.	A Budapesti Értéktőzsde piacfejlesztési stratégiája 2016-2020	301
10.5.	Irodalomjegyzék	306
11. Befektetési alapok (Tatay Tibor)		309
11.1.	A befektetési alapok rövid története a kezdetektől napjainkig	309
11.2.	A befektetési alapok, mint portfólióbefektetések	313
11.3.	A befektetési alapok létrehozása, működése	319
11.4.	A befektetési alapok csoportosítása	321
11.5.	A hozamok és kockázatok összemérésének gyakorlati kérdései	325
11.6.	Irodalomjegyzék	329
12. Kockázatitőke-alapok (Kovács Tamás)		331
12.1.	Fogalmi értelmezés	331
12.2.	Jogi szabályozás	335
12.3.	A piac számokban – az elmúlt négy év rövid áttekintése	337
12.4.	Irodalomjegyzék	340
III. rész Biztosítási szektor		343
13. A biztosítási piac jellemzői és szereplői (Parádi-Dolgos Anett)		345
13.1.	Bevezetés	345
13.2.	Kockázatok	346
13.3.	A biztosítási piac és szereplői	348
13.4.	Irodalomjegyzék	361

14. Élet- és nem-életbiztosítások (<i>Bartók János</i>)	363
14.1. Személybiztosítás	365
14.2. Életbiztosítás	366
14.2.1. Az életbiztosítások története	366
14.2.2. Az életbiztosítási piac szereplői Magyarországon	367
14.2.3. Az életbiztosítások célja	368
14.2.4. Az életbiztosítási szerződés szereplői	369
14.2.5. Az életbiztosítások típusai	369
14.2.6. Kiegészítő biztosítások	372
14.2.7. Az életbiztosítások egyéb szempontú csoportosítása	373
14.2.8. Az életbiztosítások specialitása	373
14.2.9. A biztosítások költségei	374
14.2.10. A díjtartalék	376
14.2.11. Az életbiztosítási piac gazdasági jelentősége	377
14.2.12. Az életbiztosítási piac intézményrendszere	378
14.2.13. Az életbiztosítási piac szabályozása, etikus biztosítás	379
14.3. Nem-életbiztosítások	385
14.3.1. A nem-életbiztosítások története	386
14.3.2. A nem-életbiztosítási piac szereplői Magyarországon	387
14.3.3. A nem-életbiztosítások célja	388
14.3.4. A nem-életbiztosítási szerződés szereplői	388
14.3.5. A nem-életbiztosítások típusai	389
14.3.6. Kiegészítő biztosítások	392
14.3.7. A nem-életbiztosítások egyéb szempontú csoportosítása	393
14.3.8. A nem életbiztosítások specialitásai	393
14.4. Viszontbiztosítás	394
14.5. A biztosítási szektor kihívásai	395
14.6. Irodalomjegyzék	396
IV. rész Pénztári szektor	399
15. Önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak (<i>Gál Veronika Alexandra</i>)	401
15.1. Önkéntes pénztárak fejlődése Magyarországon	402
15.2. Az önkéntes pénztárak működési alapelvei	403
15.3. Az önkéntes pénztárak alapítása	404
15.4. A tagsági viszony	405
15.5. Az alapszabályra vonatkozó előírások	407
15.6. Az önkéntes pénztárak szervezete	408
15.6.1. A közgyűlés feladata és hatásköre	409
15.6.2. Az igazgatótanács feladata és hatásköre	411
15.6.3. Az ellenőrző bizottság feladata és hatásköre	411
15.6.4. Az ügyvezető feladata és hatásköre	412
15.7. A pénztárak gazdálkodása	412
15.8. Az önkéntes pénztárak átalakulása, megszűnése	414

15.9.	Az önkéntes nyugdíjpénztárak	416
15.10.	Az önkéntes önszegélyező pénztárak	418
15.11.	Az önkéntes egészségpénztárak	419
15.12.	A pénztári szektor helyzete és tendenciái	421
15.13.	Irodalomjegyzék	425
16. Magánnyugdíjpénztárak és foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények (Tatay Tibor)		
16.1.	A magánnyugdíjpénztárak	427
16.2.	A foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények	431
16.3.	Irodalomjegyzék	434
V. rész A pénzügyi intézményrendszer működésének egyes speciális területei		
17. A pénzügyi szervezetek szanálása (Kómár András)		
17.1.	A szanálási keretrendszer kialakulása és magyarországi bevezetése	439
17.2.	A hazai szanálási keretrendszer főbb elemei	440
17.3.	A szanálási eszköztár	444
17.4.	Szanálási kollégiumok	445
17.5.	A szanálás finanszírozása	446
17.5.1.	A Szanálási Alap	447
17.5.2.	Az Országos Betétbiztosítási Alap szanálásfinanszírozási szerepe	448
17.6.	Az MKB Bank Zrt. szanálása	448
17.7.	A szanálási keretrendszer jövője	450
17.8.	Irodalomjegyzék	451
18. Az OBA, a BEVA és a Szövetkezeti Hitelintézetek Tőkefedezeti Közös Alapja működésének jellemzői (Pataki László)		
18.1.	Nemzetközi kitekintés	455
18.2.	A hazai betétbiztosítási rendszer jellemzői	456
18.3.	A BEVA működésének jellemzői	464
18.4.	Szövetkezeti Hitelintézetek Tőkefedezeti Közös Alapja	467
18.5.	Önkéntes Betétbiztosítási Alapok	469
18.6.	Irodalomjegyzék	470
19. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása, valamint a leküzdésükre irányuló szabályozás (Für István).		
19.1.	A pénzmosás fogalma	473
19.1.1.	A pénzmosás folyamata	474
19.1.2.	Pénzmosási technikák	474
19.2.	A terrorizmus finanszírozása	483

19.3.	Nemzetközi fellépés a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása ellen	484
19.3.1.	ENSZ Egyezmények	484
19.3.2.	A Pénzügyi Akciócsoport (FATF)	485
19.3.3.	Az Egmont Csoport	486
19.3.4.	Az Európa Tanács egyezményei és a Moneyval	487
19.3.5.	Az Európai Unió szabályozása	487
19.3.6.	Az Európai Felügyeleti Hatóságok ajánlásai és iránymutatásai	490
19.3.7.	A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság ajánlásai	490
19.3.8.	Wolfsberg Csoport	491
19.4.	A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni hazai szabályozás és intézményrendszer	492
19.4.1.	Előzmények	492
19.4.2.	Hatályos szabályok	492
19.5.	Irodalomjegyzék	498
20.	A hitelintézetek könyvvizsgálata (Hegedűs Mihály)	501
20.1.	Bevezető	501
20.2.	A hitelintézeti könyvvizsgálat környezete	502
20.2.1.	A könyvvizsgálat célja és a könyvvizsgálati kötelezettség	502
20.2.2.	A könyvvizsgálóval szemben támasztott szakmai és függetlenségi követelmények	504
20.3.	A könyvvizsgálati munka szakaszai	507
20.3.1.	A megbízás elfogadásához szükséges alapfeltételek	507
20.3.2.	A könyvvizsgálat tervezése	508
20.3.3.	A társaság tevékenységének megismerése	509
20.3.4.	A kockázatok és kezelésük	510
20.3.5.	Átfogó könyvvizsgálati terv kidolgozása	512
20.3.6.	Az alapvető vizsgálati eljárások, tesztek jellegének, ütemezésének és terjedelmének meghatározása	517
20.3.7.	Az általános kontrollkörnyezet vizsgálata	518
20.3.8.	A csalás kockázatának vizsgálata a hitelintézeti könyvvizsgálat részeként	520
20.4.	A beszámoló vizsgálata egyéb szempontjai	523
20.5.	Irodalomjegyzék	529
VI. rész	A szerzőkről röviden	533

17. A pénzügyi szervezetek szanálása¹

17.1. A szanálási keretrendszer kialakulása és magyarországi bevezetése

A 2008-as globális pénzügyi válság rámutatott a korabeli válságkezelési keretrendszer számos hiányosságára. A fizetéképtelenné váló pénzügyi szervezetek válsághelyzetének kezelésére nem voltak optimális megoldások, a felügyeleti engedély visszavonását követő rendes fizetéképtelenségi eljárás (pl. felszámolás) egyetlen alternatívája az állami, és így közvetett módon adófizetői pénzek felhasználásával megvalósuló bankmentés (ún. bailout) volt.

A pénzügyi szervezetek sajátos szerepet töltenek be a gazdaságban (megtakarítások és hitelek közötti lejárati transzformáció, beruházások finanszírozása, pénzforgalom), így egy rendszerszinten jelentős pénzügyi szolgáltató kiesése nem csupán pénzügyi stabilitási, hanem nemzetgazdasági problémákhoz is vezethet. Nem véletlen tehát, hogy a több éven át tartó, többnyire jelentős értékrombolással járó felszámolási eljárás helyett a nemzetállamok számos esetben a közpénzből megvalósított bankmentés útját választották.

Az állami bankmentésekhez szükséges források mértéke gyakran külső állami forrásbevonást tett szükségessé, ami több esetben az államháztartási egyensúly megbomlásához vezetett, melynek következtében egyes országok nemzetközi segítségre szorultak (pl. Írország, Spanyolország). A bank válsághelyzet tehát több esetben az államháztartás válsághelyzetévé transzformálódott, a banki fizetéképtelenség kezelésének költségei pedig az államon keresztül végső soron az adófizetőknek, mint az államadósság visszafizetésének végső teherviselőinek vállát nyomták.

A fejlett nyugati országok vezetői felismerték, hogy a válságkezelés állami bankmentésen keresztül megvalósuló módja nem fenntartható. Keresni kellett tehát egy olyan válságkezelési technikát, amely a felszámolás alternatívájaként lehetővé teszi, hogy a rendszerszinten jelentős pénzügyi szervezet (pl. hitelintézet, befektetési vállalkozás) válsághelyzetét gyorsan és hatékonyan kezeljék, mindezt

¹ Jelen írás a szerző nézeteit tartalmazza, és nem feltétlenül tükrözi az Országos Betétbiztosítási Alap vagy a Szanálási Alap hivatalos álláspontját.

ráadásul úgy, hogy a válságkezelés anyagi terheit elsődlegesen a tulajdonosok és a pénzügyi szektor viseljék, ne pedig az adófizetők.

A megoldás egy szanalási keretrendszer kialakítása, melynek keretében erős beavatkozási jogosítványokkal ruházzák fel a szanalási hatóságokat a pénzügyi stabilitási célok érvényre juttatása érdekében és a válságkezelés költségeit elsődlegesen a tulajdonosok és a pénzügyi szektor viseli. A szanalás globális sztenderdjait a Financial Stability Board (FSB) dolgozta ki és publikálta először 2011-ben (FSB, 2011), majd vizsgálta felül őket 2014-ben (FSB, 2014). E sztenderdek meghatározták a szanalási célokat, javaslatot tettek a szanalási hatósági jogosultságokra, a szanalási eszközökre és a szanalás finanszírozására. Az FSB sztenderdek nem minősülnek jogszabálynak, így azok lényegi elemei némi módosítással az Európai Unió (EU) jogalkotása útján, 2014-ben elfogadott irányelvi jogharmonizációs elvárások (Bank Recovery and Resolution Directive – BRRD)² közvetítésével kerültek bevezetésre az EU tagállamokban, így Magyarországon is.

A BRRD elvárásait a tagállamoknak legkésőbb 2014. december 31-ig kellett a nemzeti jogba átültetni. Magyarország az irányelv elfogadását és publikálását követően nem sokkal, az Európai Unióban elsők között, már 2014 nyarán elfogadta és hatályba léptette a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvényt (szanalási törvény, röviden: Szantv.), mely tartalmazza a hazai szanalási keretrendszerre vonatkozó legfontosabb szabályokat.

17.2. A hazai szanalási keretrendszer főbb elemei

a) Az intézményi hatály

A szanalási keretrendszer intézményi hatálya határozza meg, hogy a szanalási keretrendszert mely intézménytípusok válsághelyzeteinek kezelésére kell alkalmazni. A szanalási jogosultságok és eszközök a pénzügyi szervezetek közül jelenleg csak egyes intézménytípusokra alkalmazhatóak. A Szantv. az Európai Unió's irányelv intézményi hatályát követve a következő szervezetekre alkalmazandó:

² Az Európai Parlament és a Tanács 2014/59/EU irányelve (2014. május 15.) a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanalását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (Bank Recovery and Resolution Directive – BRRD),

- magyarországi székhelyű hitelintézet és befektetési vállalkozás (a továbbiakban együtt: intézmény);
- magyarországi székhelyű pénzügyi holding társaság, vegyes pénzügyi holding társaság, vegyes tevékenységű holding társaság;
- olyan magyarországi székhelyű pénzügyi vállalkozás, amelyre az összevont alapú felügyelet kiterjed, amennyiben intézmény vagy a korábbi pont szerinti holding társaság leányvállalata; valamint
- harmadik országban székhellyel rendelkező intézmény magyarországi fióktelepe.

A Szantv. hatálya nem terjed ki a Magyar Fejlesztési Bank Zrt.-re és a Magyar Export-Import Bank Zrt.-re³. Az intézményi hatály alkalmazásának hazai sajátossága, hogy a Szantv. szempontjából egy hitelintézetként kell kezelni a szövetkezeti hitelintézetek hazai integrációjába tartozó szövetkezeti hitelintézeteket az Integrációs Szervezettel együtt, ha azok jogszabály alapján egyetemleges felelőségi körbe tartoznak.

A szanalási keretrendszer intézményi hatályának kiterjesztése más intézménytípusra napirenden van a globális sztenderdek és az Európai Unió szintjén is (részletesen lásd később).

b) A szanalási célok

A szanalási hatóságoknak a szanalási intézkedések alkalmazásakor és a szanalási jogosultságok gyakorlásakor figyelembe kell vennie a következő szanalási célokat:

- a bármilyen formában nyújtható rendkívüli állami pénzügyi támogatás szükségességének és felhasználásának minimalizálása révén a közpénzek védelme;
- a kritikus funkciók ellátásbeli folytonosságának biztosítása;
- a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitását veszélyeztető hatások kialakulásának kiküszöbölése vagy a kialakult hatások megszüntetése;
- a betétbiztosítási rendszer – ideértve az OBA – által biztosított betétek és a befektetésvédelmi rendszer – ideértve Befektető-védelmi Alap (a továbbiakban: Beva) – által biztosított befektetések védelme;

³ Ennek háttere, hogy a BRRD intézményi hatálya a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások tőkefelelőségének EU-s szabályozásának hatályához igazodik. Az utóbbi jogszabályban e két intézmény – tevékenységük speciális jellegére tekintettel – már az intézményi hatály alól kivett körbe tartozott, amit átvett a BRRD is, és a BRRD implementációja során a Szantv. is.

- az ügyfelek pénzeszközeinek és vagyonának védelme; valamint
- a betétesek és befektetők bizalmának fenntartása a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása érdekében.

Fontos rögzíteni, hogy a szanálás nem az érintett intézmény megmentésére irányul, hanem az adott intézmény által ellátott kritikus funkciók fenntartásában, ami megvalósulhat ugyan az adott intézmény működésének fenntartásával is, de akár a kritikus funkciók más intézményhez telepítésével is. Egy szanálási eljárás tehát nem garantálja, hogy a szanálás alá vont intézmény a folyamat végén tovább tudja folytatni működését.

A szanálási célok között nincs hierarchia, a lehetőségekhez képest az összes szanálási cél egyidejű megvalósítására kell törekedni.

Ezen felül a szanálási hatóságnak törekednie kell a szanálás költségeinek minimalizálására, valamint arra, hogy a szanálás következtében ne csökkenjen a szanálás alatt álló intézmény vagyoni értéke, kivéve, ha a szanálás céljának elérése miatt ez elkerülhetetlen.

c) A szanálási hatóság

A BRRD elvárása alapján minden tagállamnak ki kellett jelölnie egy vagy több nemzeti szanálási hatóságot, mely(ek) jogosult(ak) a szanálási jogosultságok gyakorlására. A hazai jogalkotó több opció alapos áttekintését követően a **Magyar Nemzeti Bankot ruházta fel a szanálási jogosultságok gyakorlására**, így a hazai szanálási hatóság a szanálási feladatkörében eljáró MNB lett. Vannak olyan EU tagállamok is, melyek a szanálási hatósági jogosultságok gyakorlását megosztották több intézmény között.

d) A szanálási tervezés

A sikeres válságkezelés alapja a megfelelő felkészülés a hatóságok oldaláról. E célt szolgálja a szanálási tervezés, melynek keretében a szanálási hatóság az egyedi intézményre és a csoportra még a „békeidőben” szanálási tervet készít.

Az **egyedi és a csoportszintű szanálási tervek** minimális tartalmi elemeit jogszabály rögzíti, így azoknak – egyebek mellett – ki kell térnie az intézmény, illetve a csoport bemutatására, a kritikus funkciók és a fő üzletágak jogi és gazdasági elkülöníthetőségére egy fizetéseképtelenségi helyzetben, az alkalmazni kívánt szanálási eszközökre, alternatív válságkezelési forgatókönyvekre, a sza-

nálhatóság értékelésére és a szanálhatósági akadályok elhárításának módjaira, a fizetéseképtelenség és a szanálási intézkedések pénzügyi piacokra és más tagállam gazdaságára gyakorolt hatásainak bemutatására, valamint a szanálási intézkedések finanszírozására.

Fontos tervezési alapelv, hogy a szanálási terv készítése során figyelmen kívül kell hagyni a bármilyen formában nyújtható rendkívüli állami pénzügyi támogatást, és az MNB vagy más központi bank rendkívüli likviditási hitelét.

A szanálási terveket **rendszeresen felül kell vizsgálni**. A szanálási hatóság a szanálási tervezésbe és a szanálási tervek felülvizsgálatába köteles bevonni a pénzügyi felügyeletet ellátó hatóságot.

e) A szanálás alá vonás feltételei

A szanálási hatóság elrendeli és megindítja az intézményre vonatkozóan a szanálási eljárást, ha együttesen teljesülnek a következő feltételek:

- a pénzügyi felügyelet megállapítja, hogy az intézmény fizetéseképtelen vagy várhatóan fizetéseképtelenné válik⁴ (nem szükséges tehát, hogy a fizetéseképtelenség bekövetkezzen, a szanálási beavatkozáshoz elégséges a várható fizetéseképtelenség megállapítása is),
- a szanálási hatóság megítélése szerint a körülményekre tekintettel nem valószínűsíthető, hogy a szanálási intézkedéseken kívül bármilyen más intézkedés – ideértve a Felügyelet, az intézmény, az önkéntes intézményvédelmi alap, a kötelező intézményvédelmi szervezet, vagy más piaci szereplő intézkedéseit, a szanálási hatóság által végrehajtható tőkeelemek leírására vagy átalakítására vonatkozó intézkedési lehetőséget is – megakadályozná az intézmény fizetéseképtelenné válását,
- a szanálási hatóság megítélése szerint a szanálást közérdek indokolja.

Ha a fenti három feltétel bármelyike nem teljesül, akkor a szanálási eljárás nem rendelhető el, így ilyen esetben a fizetéseképtelen intézmény felszámolási eljárásba engedhető.

⁴ Fontos hangsúlyozni, hogy a „fizetéseképtelenség vagy várható fizetéseképtelenség” alatt a BRRD és a Szantv. nem csak a nyelvtani értelemben vett fizetéseképtelenséget érti, hanem önálló fogalmat definiál rá, mely magában foglalja a felügyeleti engedély visszavonására okot adó bármely körülményt. Az angol kifejezés („failing or likely to fail”) jobban visszaadja a jelentéstartalmat.

f) A szanálási keretrendszer garanciális elemei

A szanálás speciális válságkezelési eljárás, mely nem minden fizetéseképtelenségi helyzetben alkalmazható.

A szanálás során veszteséget viselők (pl. tulajdonosok, hitelezők) számára garanciális szabály, hogy veszteségük egyetlen esetben sem haladhatja meg annak a veszteségnek az összegét, amelyet abban az esetben kellett volna viselniük, ha az érintett intézményt szanálás helyett felszámolás alá vonják. Ez az NCWO (No Creditors Worse Off) alapelv, amely a tulajdonosok, a hitelezők és a betétbiztosító számára is garantálja, hogy a szanálás nem okozhat számukra nagyobb veszteséget ahhoz képest, mintha az érintettek a hitelintézet felszámolása során a felszámolási rangsorban hitelezőként kaptak volna követelésük után térülést. Ha az érintett szanálási eljárás lezárását követően a jogszabály által előírt független, külső értékelés mégis megállapítja, hogy valamely érintett nagyobb veszteséget viselt a szanálás finanszírozásából fakadóan, mint amennyit egy felszámolási eljárás esetén viselt volna, akkor a negatív különbözetet a Szanálási Alap köteles kompenzációként megtéríteni számára. Itt tehát anyagi kompenzációról van szó, az eredeti állapot visszaállítása nem valósítható meg.

17.3. A szanálási eszköztár

A BRRD négy szanálási eszköz bevezetését várta el minden tagállamtól, de ezen felül nemzeti szinten további szanálási eszközök is bevezethetők. Az EU-s szinten harmonizált szanálási eszköztár előnye, hogy egy több EU tagállamban aktív bankcsoport összehangolt szanálási válságkezelése során hagyatkozni lehet az érintett tagállamok mindegyikében bevezetett és használható szanálási eszközökre. A nemzeti szinten bevezetett addicionális szanálási eszközök alkalmazhatósága főként az érintett tagállamban tisztán belföldi tevékenységet végző intézmények esetén jöhet számításba, felhasználhatósága tehát szükségszerűen korlátozottabb.

Magyarországon eddig csak a BRRD-ben nevesített **szanálási eszközök** bevezetésére került sor, melyek a következők:

- **vagyoneértékesítés:** a szanálás alá vont intézmény részének vagy egészének hatósági értékesítése piaci szereplő részére (ez a preferált eszköz az áthidaló intézmény alkalmazásával szemben, tehát ha van piaci vevő, elsődlegesen az ő részére kell értékesíteni);

- **áthidaló intézmény alkalmazása:** a szanálás alá vont intézmény részének vagy egészének hatásági értékesítése ideiglenes jellegű, jellemzően csak néhány évig működő, áthidaló intézmény részére (az „áthidaló” jelző is az ideiglenes jellegre utal, hiszen ez az eszköz a tartós piaci megoldás kialakításáig tartó időszakot hidalja át);
- **eszközkelkülönítés:** a válságkezelés során egyes vagyonelemek átruházása speciális, e célra létrehozott szanálási vagyonelemre;
- **hitelezői feltőkésítés:** ezen eszköz alkalmazása esetén a szanálási hatóság a hitelezőket hatásági kényszerrel, akár az érintett hitelezők akarata ellenére is bevonja a veszteségviselésbe és a válsághelyzetbe került intézmény feltőkésítésébe.

A szanálási eszközök alkalmazhatóak önállóan vagy egymással kombinálva is, de az eszközkelkülönítés mindig csak egy másik szanálási eszközzel egyidejűleg alkalmazható.

17.4. Szanálási kollégiumok

Az Európai Unió egységes belső piacán számos pénzügyi szolgáltató jellemzően több tagállamban is aktív, ami a szanálási és az egyéb érintett hatóságok összehangolt tevékenységét igényli az érintett pénzügyi szolgáltatók normál működése és válsághelyzete esetén egyaránt. Erre tekintettel a nemzetközileg aktív, több EU tagállamban letelepedett, ott tevékenységet végző csoportokra a szanálási hatóságoknak szanálási kollégiumot kell létrehozniuk. A szanálási kollégium vezetője a csoport székhelye szerinti szanálási hatóság (csoportszintű szanálási hatóság).

A szanálási kollégium munkájában nem csak a szanálási hatóságok vesznek részt, hanem egy csoportszintű válsághelyzet kezelésében érintett egyéb nemzeti hatóságok és szervezetek is. Erre tekintettel **a szanálási kollégiumban a csoportszintű és a leányvállalati szanálási hatóságokon kívül tagként részt vesznek** az illetékes pénzügyi felügyelet, az illetékes minisztériumok⁵, a betétbiztosítási szervezetek képviselői és az Európai Bankhatóság is (utóbbi szavazati jog nélkül).

⁵ Jellemzően a költségvetési kérdésekben illetékes minisztériumok, mivel egy nemzeti szinten jelentős hitelintézet válsághelyzete nem csak az adott ország pénzügyi stabilitására, hanem gazdasági helyzetére, államháztartási egyensúlyára is kihatással lehet, valamint egy szanálási válságkezelés eredménytelensége esetén szükség lehet állami beavatkozásra, melynek végrehajtása a nemzeti költségvetésre is kihatással lehet.

Az Európai Bankhatóság minden szanalási kollégiumban részt vesz, így a legjobb gyakorlatok beazonosítása és a terjesztése révén javaslataival nagyban hozzá tud járulni a szanalási kollégiumok hatékony és eredményes működéséhez, és az Európai Unió keretrendszer elvárásainak egységes és következetes érvényre juttatásához. Ha az érintett csoport harmadik országban leányvállalattal vagy jelentős fiókteleppel rendelkezik, akkor megfigyelői státuszban, tanácskozási joggal az érintett ország szanalási hatósága is meghívást kaphat a szanalási kollégium ülésére.

A **szanalási kollégiumok fő célja**, hogy a tagok rendszeresen egyeztessenek és együttes döntéseket hozzanak – egyebek mellett – a csoportszintű szanalási tervről, a csoportszintű szanalhatóság értékeléséről, gondoskodjanak az esetleges szanalhatósági akadályok elhárításáról, valamint hangolják össze lépéseiket egy határon átnyúló válsághelyzet kezelése során. A kollégiumok működése nem szorítkozik az évente legalább egy alkalommal tartott ülésekre, számos témakörben az ülések között is rendszeres írásos és telefonos egyeztetések zajlanak.

A szanalási feladatkörében eljáró MNB csoportszintű szanalási hatóságként felel a hazai székhelyű OTP csoportra létrehozott szanalási kollégium működtetéséért és tagként vesz részt más európai bankcsoportokra (pl. Erste, Raiffeisen, UniCredit) létrehozott szanalási kollégiumok munkájában.

A szanalási kollégiumok speciális formája az **európai szanalási kollégium**, melyet akkor kell létrehozni, ha harmadik országbeli intézménynek vagy harmadik országbeli anyavállalatnak (pl. a kínai székhelyű Bank of China csoportnak) legalább két EGT tagállamban van leányvállalata vagy jelentős fióktelepe. Az európai szanalási kollégiumnak a hivatkozott EGT-beli intézmények vonatkozásában kell a szanalási kollégium feladatait ellátnia, egyéb vonatkozásokban az európai szanalási kollégium a szanalási kollégium szabályai szerint működik.

17.5. A szanalás finanszírozása

A szanalási keretrendszer egyik jellemzője, hogy a szanalási válságkezelés költségeit az állami, és így közvetetten az adófizetői tehervállalás elkerülése érdekében, a pénzügyi szektor tagjaira hárítja. Ennek megvalósítására szanalásfinanszírozási keretrendszer jött létre, melynek központi eleme Magyarországon a Szanalási Alap, illetve kisebb mértékben az Országos Betétbiztosítási Alap szanalási szerepvállalása.

17.5.1. A Szanálási Alap

A szanálási irányelv minden EU tagállamtól elvárja, hogy hozzon létre nemzeti szinten szanálásfinanszírozási rendszert, melyet a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások rendszeres befizetéseiből töltenek fel. Magyarországon jogszabály hozta létre budapesti székhelyű jogi személyként a Szanálási Alapot 2014-ben, melyhez köteles volt csatlakozni és befizetést teljesíteni minden hazai hitelintézet⁶ és befektetési vállalkozás. A Szanálási Alapot négytagú igazgatótanács irányítja, önálló munkaszervezete nincs, az operatív feladatokat az Országos Betétbiztosítási Alap munkaszervezete látja el. A Szanálási Alap a rá vonatkozó speciális szabályok alapján készíti el és teszi közzé honlapján éves beszámolóját minden év május 30-ig⁷.

17.5.1.1. A Szanálási Alap forrásai

A Szanálási Alap forrásai a következők:

- a tagok befizetése (egyszeri csatlakozási díj, rendszeres éves díj, illetve szükség esetén rendkívüli befizetés),
- külső forrás bevonása (hitelfelvétel vagy hitelviszonyt megtestesítő érték-papír kibocsátása),
- egyéb bevétel (pl. szanálásfinanszírozásból származó pozitív eredmény).

A Szanálási Alap számára a jogszabály minimális feltöltöttségi célszintet határoz meg. Ennek alapján a Szanálási Alap vagyónának egy 10 éves feltöltési időszak alatt, legkésőbb 2024. december 31-ig el kell érnie a Magyarországon engedélyezett hitelintézetek biztosított betétállománya kártalanítási összeghatárának legalább 1%-át. Ez a jogszabály által elvárt minimum célszint, melynél a Szanálási Alap igazgatótanácsa magasabb célszintet is kitűzhet.

Az állam a Szanálási Alap – a Kormány által jóváhagyott összegű – külső forrásbevonásának visszafizetéséért készfizető kezesként felel. A készfizető kezeséért a Szanálási Alap kezességvállalási díjat fizet. A Magyar Nemzeti Bank semmilyen formában nem finanszírozhatja az Alapot, tehát még áthidaló kölcsönt sem nyújthat a Szanálási Alap részére.

6 A Szantv. hatálya nem terjed ki a Magyar Fejlesztési Bank Zrt.-re és a Magyar Export-Import Bank Zrt.-re, így ezen hitelintézetekre nem vonatkozott a csatlakozási kötelezettség.

7 A Szanálási Alap éves beszámolóinak elérhetősége: <https://www.szanalasialap.hu/szanalasi-alap/eves-jelentes/>

17.5.1.2. A Szanálási Alap vagyonának felhasználási lehetőségei

A Szanálási Alap vagyona a szanálási intézkedések megvalósítását szolgálja, így felhasználása is ezekhez kötődik. Néhány kiemelt cél, melyre a vagyon felhasználható, akár egymással is kombinálva a felhasználási célokat:

- a szanálás alatt álló intézmény, annak leányvállalatai, áthidaló intézmény vagy szanálási vagyonkezelő eszközeinek és kötelezettségeinek garantálása;
- a szanálás alatt álló intézmény, annak leányvállalatai, áthidaló intézmény vagy szanálási vagyonkezelő részére történő hitelnújtás;
- a szanálás alatt álló intézmény eszközeinek megvásárlása;
- áthidaló intézménynek vagy szanálási vagyonkezelőnek nyújtott tőkehozzájárulás;
- kártalanítás az OBA, a tulajdonosok és a hitelezők részére, ha a szanálás során kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnek, mint amibe felszámolás esetén kerültek volna.

17.5.2. Az Országos Betétbiztosítási Alap szanálásfinanszírozási szerepe

A több mint 25 éve létező, a hitelintézetek befizetéseiből működő Országos Betétbiztosítási Alap elsődleges szerepe a betétesek kártalanítása, de a betétbiztosításra vonatkozó EU irányelv előírja, hogy az EU tagállamok betétbiztosítási rendszerei kötelesek hozzájárulni a szanálás finanszírozásához, ha a szanálás révén a betétesek betétekhez való folyamatos hozzáférése biztosított és a betétbiztosító általi kártalanítási kifizetés így elkerülhetővé válik.

Az OBA szanálásfinanszírozási szerepvállalása nem haladhatja meg a célszint 50%-át, azaz a biztosított betétek kártalanítási értékhatárt meg nem haladó részének 0,4%-át⁸.

Magyarországon még nem került sor az OBA szanálásfinanszírozási szerepvállalására.

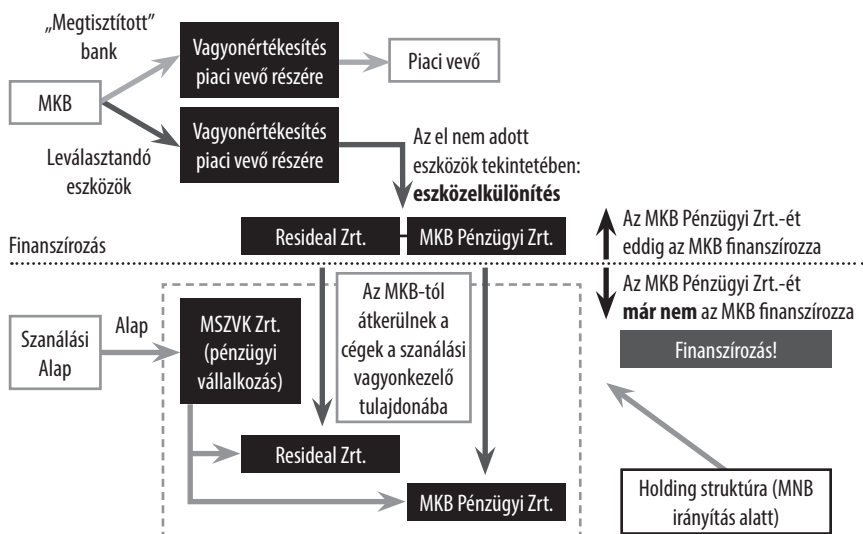
17.6. Az MKB Bank Zrt. szanálása

A hazai szanálási keretrendszeren alapuló első és eddigi egyetlen szanálás az MKB Bank Zrt. (MKB Bank) szanálási eljárása volt 2014 és 2016 között. Az MKB

⁸ Az OBA szanálásfinanszírozási szerepe kapcsán lásd részletesebben Kómár-Sulyok (2018).

Bank esetében a szanálási feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank 2014 decemberében rendelte el a szanálást, mivel a bank vonatkozásában mindhárom szanálási feltétel egyidejűleg teljesült és hatósági beavatkozás nélkül az MKB Bank 12 hónapon belül várhatóan fizetéképtelenné vált volna.

A szanálási hatóság két szanálási eszközt alkalmazott: a vagyonértékesítést és az eszközelkülönítést. Elsődlegesen egyes banki portfóliók piaci értékesítését kísérelte meg a szanálási hatóság, majd eszközelkülönítés keretében leválasztásra jelölt ki bizonyos eszközöket. Az eszközelkülönítés megvalósíthatósága érdekében a Szanálási Alapnak új intézményként létre kellett hozni egy szanálási vagyongazdát, az MSZVK Magyar Szanálási Vagyongazdát Zrt.-t, mely átvette az MKB Banktól a szanálási hatóság által leválasztásra kijelölt eszközöket (technikailag két céget vásárolt meg az MKB Banktól, melyekbe előzetesen elhelyezésre kerültek a leválasztandó banki eszközök, főként követelések és ingatlanok). A szanálási vagyongazdát ugyan 100%-os részesedéssel a Szanálási Alap hozta létre, és gondoskodott a finanszírozásáról, de a szanálási vagyongazdát fölött a tulajdonosi jogokat jogszabályi előírások alapján mindig a szanálási hatóság gyakorolja. A szanálási akcióterv kapcsán részletesen lásd az 1. ábrát.

Megjegyzés: Az MKB Pénzügyi Zrt. cégneve az eszközátruházást követően, az MKB-tól való intézményi elkülönülés hangsúlyozása érdekében Szanálási Követeléskezelő Zrt.-re (SZKK Zrt.) módosult.

1. ábra: Az MKB Bank Zrt. szanálásának akcióterve

Forrás: Földényi et al. (2016, p. 12.)

A szanalás 2016-ban sikeresen lezárult, az MKB Bank értékesítésre került szakmai befektetők részére és a szanalási eljárás lezárását követően visszatért a normál működésbe. Az MKB Bank szanalásáról részletesebben lásd Földényi et al. (2016).

17.7. A szanalási keretrendszer jövője

A szanalási keretrendszer fejlődésének és elterjedésének globális és Európai Unió trendjei nagy valószínűséggel már rövid- és középtávon is kihatnak a hazai keretrendszerre, ezért zárásként érdemes ezek közül néhányat röviden kiemelni:

a) A szanalási keretrendszer megjelenése globálisan egyre több országban

A szanalási keretrendszerek kezdetben a 2008-as pénzügyi válság által leginkább érintett fejlett országokban (pl. USA, EU) jelentek meg, de időközben más régiók (pl. Ázsia, Dél-Amerika) országaiban is bevezetésre kerültek, még ha kezdetben csak részlegesen, szűkebb szanalási eszköztárral is. Ez a pénzügyi piacok globalizációja és egy-egy pénzügyi szolgáltatást nyújtó több kontinensre kiterjedő tevékenysége miatt is egyre fontosabb szerepet játszik, hiszen pl. egy globális bankcsoport válsághelyzetének kezelése a nemzeti intézkedések összehangolását igényli, melyhez nagy segítséget jelent a globális sztenderdekre épülő nemzeti szanalási keretrendszerek léte az érintett országokban.

b) A szanalási keretrendszer intézményi hatályának fokozatos kiterjesztése

A szanalási keretrendszerek intézményi hatálya kezdetben a hitelintézetekre és a befektetési vállalkozásokra terjedt ki (Magyarországon jelenleg is ez a helyzet), de már régóta vizsgálat tárgyát képezi az intézményi hatály kiterjesztése más intézménytípusokra (pl. biztosítók, befektetési alapok, központi szerződő felek). E mögött az a felismerés áll, hogy a pénzügyi stabilitásra többféle pénzügyi szervezet irányából is leselkedhet veszély, melynek állami és adófizetői források kíméletével végrehajtott kezeléséhez a jelenlegi keretrendszer intézményi hatályának kiszélesítése szükséges. A pénzügyi szervezetek eltérő sajátosságaira tekintettel egy ilyen bővítés nem automatikusan a jelenlegi szanalási szabályokat rendelné alkalmazni további intézménytípusokra. A szektorálisan jelentkező egyedi intézményi sajátosságok megjelenhetnek akár eltérő szanalási intézkedések képében is.

c) *A szanálási eszköztár bővülése*

Az Európai Unióban a szanálási eszköztár minimum harmonizáció tárgya, tehát nemzeti szinten az EU-s szinten meghatározott négy szanálási eszközön kívül továbbiak is bevezethetők. Ráadásul a szanálási keretrendszer intézményi hatályának bővítése bizonyos intézményeknél (pl. központi szerződő felek) szükségszerűen vezet új típusú szanálási eszközök megjelenéséhez.

d) *A szanálásfinanszírozási rendszerek közötti kapcsolat intenzívebbé válása és a mögöttes garanciarendszerek bővülése*

A pénzügyi szervezetek globalizálódó tevékenysége szükségessé teszi a nemzeti szanálásfinanszírozó rendszerek közötti fokozott együttműködést, mivel azok formája és teherviselő képessége, így finanszírozási mozgástere, földrészenként és régióként jelentős eltéréseket mutathat. Figyelemmel arra, hogy önmagában egy előzetesen (ex ante) feltöltött pénzalap is kevésnek bizonyulhat több pénzügyi szervezet egyidejű válsághelyzete kezelésének finanszírozásához, szükségesek olyan mögöttes garanciamechanizmusok (backstop mechanism), melyek garantálják, hogy a szanálás terheit végső soron mindenképpen a pénzügyi szektor intézményei és nem az adófizetők viselik.

A fentiek alapján elmondható, hogy a viszonylag új szanálási keretrendszer – részben az eddigi gyakorlati tapasztalatok alapján, részben pedig a szabályozói célkitűzésekhez igazodóan – folyamatos fejlődésben van, hogy a pénzügyi stabilitás minél erősebb pillére lehessen.

17.8. Irodalomjegyzék

Financial Stability Board [FSB] (2011): Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions, 2011. október, letöltve 2019. március 18-án a http://www.fsb.org/wp-content/uploads/r_111104cc.pdf linkről.

Financial Stability Board [FSB] (2014): Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions (revised version), 2014. október 15., letöltve 2019. március 18-án a http://www.fsb.org/wp-content/uploads/r_141015.pdf linkről

- Gyura Gábor (2014): Szanálás: bankmentés másként, MNB szakmai cikk, letöltve 2019. március 13-án a <https://www.mnb.hu/letoltes/gyura-gabor-szanas-bankmentes-maskent.pdf> linkről
- Huertas, Thomas F. (2014): A szanálás reformja, Hitelintézeti Szemle, 2014, 13. évfolyam, 4. szám, 86-101.old., letöltve 2019. március 13-án a <http://www.hitelintezetiszemle.hu/letoltes/4-huertas-2.pdf> linkről
- Kómár András (2014): Létrejön a Szanálási Alap! - Ezentúl nem az adófizetők finanszírozzák a bankmentéseket, MNB szakmai cikk, letöltve 2019. március 13-án a <https://www.mnb.hu/letoltes/szakmai-cikk-komar-andras-a-szanas-finanszirozasa.pdf> linkről
- Földényiné Láhm Krisztina – Kómár András – Stréda Antal – Szegedi Róbert (2016): Bankszanálás mint új MNB-funkció – az MKB Bank szanálása, Hitelintézeti Szemle, 2016. szeptember, 15. évfolyam 3. szám, 5-26.o., letöltve 2019. március 13-án a <http://www.hitelintezetiszemle.hu/letoltes/foldenyi-ne-lahm-krisztina-komar-andras-streda-antal-szegedi-robert.pdf> linkről
- Kómár András – Sulyok András (2018): A betétbiztosítók alternatív szerepkörei, különös tekintettel a szanálási szerepvállalásra, Gazdaság és Pénzügy, OBA különszám, letöltve 2019. március 16-án a http://www.bankszovetseg.hu/Public/gep/2018/2018%20K%C3%BCl%C3%B6nsz%C3%A1m%20%28HUN%29/GP_39-54%20komar-sulyok.pdf linkről

Felhasznált jogszabályok

- Az Európai Parlament és a Tanács 2014/49/EU irányelve (2014. április 16.) a betétbiztosítási rendszerekről (Deposit Guarantee Schemes Directive – DGSD)
- Az Európai Parlament és a Tanács 2014/59/EU irányelve (2014. május 15.) a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (Bank Recovery and Resolution Directive – BRRD),
- A pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvény
- A betétbiztosítási alapok és intézményvédelmi alapok, valamint a befektető-védelmi alap éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 214/2000. (XII. 11.) Korm. rendelet

Honlapok

A Szanálási Alap honlapja: <https://www.szanalasialap.hu/>

A Magyar Nemzeti Bank honlapjának szanálási aloldala: <https://www.mnb.hu/szanas>

Az Európai Bizottság honlapjának szanálási szabályozásra vonatkozó aloldala: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/managing-risks-banks-and-financial-institutions/bank-recovery-and-resolution_en